

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm || Ianvarii Et Febrvarii

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10258

eiusq[ue]; translatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77365](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77365)

139
DE CANONIZATIONE ET TRANSLATIONE

S. EDVARDI REGIS ET CONFESSORIS, EX ANTI-
quo manuscripto codice: sed quædam ante Alexandri Pontificis literas
videntur deesse, de legatione ad ipsum Pontificem missa &c.

Alexander Episcopus, seruus seruorum Dei, venerabilibus ^{Alexander 3.}
fratribus, Archiepiscopis, Episcopis, & dilectis filiis, Abba-
tibus, Prioribus, alijsq; Ecclesiarum Prælati, per Angliam
constitutis, salutem & Apostolicam benedictionem.

Illius deuotionis constantiam & fidei firmitatem, quam ^{Deuotio}
circa matrem vestram sacrosancam Romanam Ecclesiam ^{ecclesie An-}
exhibetis, diligentius attendentes, in id *positi voluntatis ^{glicane et}
adducimur, vt vos sicut charissimos fratres & speciales Ec- ^{ga Sedem}
clesiæ filios, sincera charitate in Domino diligamus, prop- ^{Apostolica}
tensius honoremus, & postulationes vestras, quatum cum
Deo possumus, libenti animo admittamus. Inde vtique fu-

it, quod super petitione, quam de Eduardo glorioso quondam rege Anglorum cano-
nizando, & in sanctorum catalogo adscribendo, tam charissimus in Christo filius nos-
ter Henricus, illustris Anglorum rex, quam vos ipsi nobis instantius porrexistis, solici-
tam cum fratribus nostris deliberationem habentes, libro miraculorum inspecto, qua-
dam in carne mortali viueret, & postquam de presenti seculo est assumptus, omni-
potens Dominus per suam misericordiam declarauit: visis etiam literis antecessoris no-
stri, piæ recordationis Innocentij papæ, vestris quoque testimonijs inde receptis: quan- ^{Innocen-}
uis negocium tam arduum & sublime non frequenter soleat in solennibus concilijs ^{tius 2.}
de more concedi, de communi tamen fratrum nostrorum consilio, iuxta votum & de-
siderium prædicti filij nostri regis ac vestrum, corpus ipsius Cōfessoris ita glorificandum
censuimus, & debitis præconijs honorandum in terris, sicut eundem Confessorem Do-
minus per suam gratiam glorificauit in celis: vnde videlicet inter sanctos Cōfessores de
cetero numeretur, qui hoc ipsum apud Deū signis meruit & virtutibus obtinere. Quia
igitur decet honestatis vestræ prudentiam eum piè colere, & toto studio venerari, quem
authoritate Apostolica venerandum vestra postulauit deuotio & colendum: vniuersi-
tatem vestram per Apostolica scripta monemus, & exhortamur in Domino, quatenus
cum ita deinceps studeatis debitis obsequijs honorare, vt ipsius intercessionibus apud
districtum iudicem mereamini veniam obtinere, & gloriosum in æterna beatitudine
premium inuenire. Datum Anagninæ, 7. Idus Februarij.

Nuncijs itaque ab Apostolica sede regressis, sæpeditus Abbas, conuocatis venera-
bilibus personis, tam episcopis quam abbatibus, in Ecclesia Vuestmonasteriensi, pri-
mo coram omnibus recitari fecit literas Apostolicæ authoritatis de beati regis cano-
nizatione: sicque vniuersis applaudentibus, assentientibus, & Deum magna voce lau-
dantibus, de glorioso Domini confessore Missa solenniter celebrata est: quam ta-
men dominus Papa primo in Ecclesia Romana fecerat per vnum de Cardinalibus ho-
norificè, sicut dignum fuerat, decantari. Sed quia causis exigentibus, rex adhuc in
transmarinis partibus agebat, iuxta mandatum ipsius & desiderium dilata est vsque
in reditum suum, & eidem seruata sacri corporis reuelatio. Decursis verò ferè duo-
rum annorum curriculis, rege à Nortmannia in Angliam iam regresso, cupiens Ab-
bas susceptum negocium ad effectum perducere, & illud sacrum corpus, quod
iam diu in terra latuerat, in eminentiori & honestiori loco collocare, cum rege
secretum & diligentem de celebranda beati Regis translatione tractatum habuit,
postulans vt bono principio manum debitæ consummationis adhiberet, præsertim
cum ex eius mandato acceperit, præsentiam ipsius huic negotio esse expe-
ctandam. Annuit rex iusta poscanti, diemque certum, iuxta quod vtrique vide-
batur opportunum, indixit. Interim verò accepto Abbas à prudentioribus viris
consilio, beati corporis glebam primo secretius inspicere decreuit, vt sic expeditius
ad solennem transire posset reuelationem. Sed quia opus hoc sanctum & dignum esse
sciebat, suam formidans indignitatem, semel & iterum accessit & tentauit: sed toties
conficia sibi mens infirmitatis suæ, manū pia quadam hēsitatione trepidantem retraxit.

At crescente timore, creuit & deuotio: crescente deuotione, adfuit confidentia cum amore, qui sapè foràs mittit timorem. Ex ipso itaq; timore confidentior effectus, & minus timidus, tempus obseruauit, quo tam secretum negocium opportunè tractaret.

Abbas cum suis reuerenter se præparat ad aperiendū sarcophagū S. Eduardi.

Quadam itaque nocte fratribus post matutinas vigilias ad strata reuersis, ianuis ecclesiæ clausis, seruientibusque laicis exclusis, remansit in ecclesia solus Abbas cum Priore, & quibusdam de fratribus ad hoc delectis, qui se ex mandato Abbatis ieiunijs & orationibus ad tam sanctum opus tractandum deuotius præparauerāt. Quibus omnibus albis indutis, & nudis pedibus, præmissa que oratione, & cum psalmis decantata litaniam ante altare, processit ad tumulum Abbas cum Priore & duobus fratribus, ceteris ante altare in lachrymis & oratione persistentibus. Cumq; lapidem, qui sarcophago superpositus fuerat, sustulissent, admotis propiùs lucernis, conspexerūt virum iacentem in vestitu deaurato, calceatum caligis purpureis & calceamentis preciosis, caput & faciem cooperta mitra rotunda, auro satis operosè intexta: barbani etiam niueam & prolixam, modicumque crispantem, super pectus deceter ordine suo iacentem. Accitis itaque fratribus, qui in oratione ante altare remanserant, & ad tam desiderabile spectaculum admissis, facta est lætitia magna cum gratiarum actione inter illos. Non tamen adhuc stetit, nec sic quieuit vehemens ille spiritus deuotionis, & ardens desiderium inspicendi, tractandi, & interiùs perferutandi thesaurum illum preciosum, quem se magnam iam ex parte vidisse gratulabantur. Apponentes itaque manus debita cum deuotione & reuerentia, vestes, capitis operimentum, tunicam & caligas pia quadam inquisitione tractabant, tentantes, si quam fortè, sicut dicebat ratio, expetebat natura, admisissent corruptionem. Et ecce omnia ea reperiunt integritatem pristinam retinuisse: ex parte ramen obfuscata aduertunt colorem & decorem eorum, tum ex diuturna lapidis contiguitate, tum ex puluere & cemento, quod in sarcophagi apertione introrsum ceciderat: quod tamen linteo, sicut poterant, amouentes, materiam, opus & colorem facile deprehendere potuerunt. Suppositis itaq; manibus cum reuerentia & timore, corpus illud gloriosum alij ad caput, alij ad pedes, quidam ad humeros & per medium leuantes, & super extensum tapetum in panno serico precioso inuoluētes, in cista lignea ad hoc præparata incluserunt, omnia, quæ cum eo inuenta fuerant, intus relinquentes, excepto annulo aureo, quem in digito regis inuentum, Abbas propter deuotionem retinuit, & ad huius memoriam satis prouidè reseruare decreuit.

Transferuntur sacre eius reliquie valde honorifice.

Adueniente itaque die, quem rex celebrandæ translationi præfixerat, omnibus paratis, quæ tantæ rei necessaria videbantur, veniens in ecclesiam cum magno procerum & illustrium virorum comitatu, primò cistam, in qua preciosus ille thesaurus cõtinebatur, recludi fecit, assistentibusque archiepiscopo Cantuariensi & episcopis quamplurimis, abbatibus quoque & alijs venerabilibus personis, præsentem illam regiæ personæ maiestatem oculis vidit, manibusque, quantum timor & reuerentia permisere, tractauit, omniaque ita se habere gauisus est, sicut ei ab Abbate primò fuerat intimatum. Facta igitur, sicut diei solennitas expetebat, processione, preciosoque incorrupti virginis corpore per claustrum monasterij regijs humeris præcipuorumque totius regni procerum manibus reuerentissimè deportato, posita est super candelabrum præclara illa lucerna in domo Domini, vt qui ingrediuntur, lumen videant, & illuminentur ab ea. Sicq; illud vas insigne castitatis, & vniuersæ virtutis domicilium in feretro precioso, quod ei ex auro & argento construi fecerat illustris rex & cõsobrinus eius, strenuus Anglorum debellator, Vuilhelmus, regijs manibus honorificè collocatum est, laudantibus cunctis voce lætabunda & benedicientibus Deum, qui in sanctis suis semper est gloriosus, & in omnibus operibus suis mirabilis.

Sub hoc Henrico 2. casus est S. Thomas Cantuariensis Archiepiscopus.

Celebrata est autem translatio ista anno ab incarnatione Domini millesimo, centesimo sexagesimotertio, 3. Idus Octobris, die Dominica, ab excellentissimo Anglorum rege Henrico, assistentibus venerabilibus viris Thoma archiepiscopo Cantuariensi, Gileberto episcopo Londoniensi, Henrico Vintoniensi, Nigello Helienfi, Roberto Lincolnensi, Vuilhelmo Noruicensi, Iacelino Salesberienfi, Vualtero Roffensi, Hilario Cestriensi, Bartholomeo Exoniensi, Richardo Cestriensi, Godefrido Episcopo sancti Asaph: & de Nortmãnia episcopis, Lexoniensi Ernulpho, Ebroicensi Rotorto, Ab ricensi Acharo. Abbatibus, Hugone sancti Edmundi, Roberto sancti Albani, Rogero Radingensi, Gregorio Malmesberienfi. Comitibus etiam, Roberto Legercestriæ, Hugone Comite de

de Nottfule, Galfrido Comite de Essexia, Vuilhelmo Comite de Arundel, Reginaldo Comite Cornubiæ, Patritio Comite de Salesbiria, Vuilhelmo Comite de Albamara, Richardo Comite de Penbroch: & procerum, militum, cæterorumq; diuersi ordinis & officij innumera multitudo: summi Pontificatus arcem regente sanctissimo Papa Alexandro 3. huius beneficij authore pariter & largitore, anno eiusdem Papæ 4. regnante pijsimo & glorioso Anglorum rege Henrico 2. anno regni eius nono, presente & huic operi accuratissime presidente iam dicto eiusdem loci reuerendo patre Laurentio.

DE EPIPHANIA DOMINI MVLTAE EXTANT SANCTISSIMORUM PATRUM HOMILIÆ & SERMONES, QUI OB TOMI HUIUS MOLEM commodè huc adscribi non potuerunt.

VITA B. ERMENOLDI, PRIMI ABBATIS MONASTERII S. GEORGII IN BRVNENINGEN, SCRIPTA INSSU V DALRICI XVI. ABBATIS EIUSDEM MONASTERII ANNO CHRISTI 1281. STYLUM MUTAVIT F. LAUR. SVRIUS, & HISTORIAM CONTRAXIT. EST ENIM PLESIQUE LOCIS VERBOSIOR.

PRAEFATIO AVTHORIS.

EXtremis his diebus, quibus pro dolor defecit sanctus, & diminutæ sunt veritates à filijs hominum, eorū qui nos antecesserūt, sanctitatem & res p̄clare gestas literis mādare tam ratio nos impellit, quàm inuitat vtilitas. Cum enim sanctus sanctorum, à quo ceu fonte in sanctos omnes promanat, quicquid in eis est virtutis & gratiæ, in eorū puritate cognoscitur & laudatur, salutarē sui sitim & desiderium excitat in eis, qui ab eo derivatā suauitatē in sanctis eius, dum eorū legūt historias, degustant & experiuntur. Nos etiā, qui hīc manentē nō habemus ciuitatē, sed futurā inquirimus, dum eorū & cōtemplamur & sectamur vestigia, qui rā aduersantis mūdi sinistra, quàm malè blandientis dexterā cōtemnentes, via regia ingressi sunt, non abducimur ad auia & tortuosa multorū itinera, quæ perducūt ad dolores sempiternos. Huc accedit, q̄ sanctorū cōmemorandis & cōscribendis virtutibus, eorū nobis patrocinia cōciliamus, dum gratiæ & gloriæ cōgratulamur, & lectores ad virtutis studiū eorum exēplis incitamus, atq; à Domino certā expectamus remunerationē. Atq; his nos permoti, animū adiungimus ad cōscribendam B. Ermenoldi primi Brunfeningēsis Abbatis vitā, q̄ nos, vt aries insignis & pastor fidissimus, ad caulas summi pastoris antecessit. Nec id facimus nostris freti viribus, quæ nullæ sunt: sed eius subnixi ope, sine quo nec inchoari aliquid boni potest, nec absolui. Animat etiā nos volūtas & iussio venerabilis patris Vdalrici, decimisexti Abbatis Brunfeningēsis, qui tāti decessoris sui gratulās virtutibus, atq; eo ipso se declarās haudquaquàm virtutis inopē, anno salutis millesimo ducesimo octogesimoprimo, sui aut regiminis primo, hoc nobis onus imposuit: qui etiā auctoritate sua aduersus obtrẽtatores tueri nos poterit. Nihil aut rebus gestis beati viri vel addituri, vel adempturi sumus, cum Deus nostro mendacio non egeat: sed vt à patribus fidei narratione accepimus, historiam bona fide conscribemus, porrò stylum adhibebimus aliquanto comptiore, mnè res ipsæ ob incultum sermonem contemnantur. Sæpè enim crater tornatilis & elegans potum efficit bibenti gratiorem: deformis verò, etiam nectaris parit fastidium.

Quid cōferant sacra historia.

Vdalricus Abbas XVI. Brunfeningensis.

HISTORIA.

Postquàm Apostolicæ prædicationis sonus in omnē terram exiuit, & ex omni natione, quæ sub cælo est, cæli horrea fidelium fertili messe compleri cœperunt, etiam Germaniæ deserta multos habuere viros illustres: Augusta Vindelicorum Multi sancti in Germania, sanctum Vdalricum, Conradum Constantia, alium Vdalricum Brisgauia, Henricum & Cunegundem atq; Othonem Babenberga: aliaq; Germaniæ loca permulta tam multis ornata sunt egregijs viris, vt taceamus eos, qui vel hominū incuria, vel temporis longa intercapedine in obliuionē abiēre, licet eos habeat vitæ liber ascriptos, vt si eos omēs commemorare-

IANVAR. 6.

Multi sancti in Germania.